

Viite Kommenttipyyntöne 24.10.2018, dnro 911/01.01/2018

Asia **EVIRAN KOMMENTTI LUONNOKSESTA PORONHOITOLAISIA SÄÄDETYN VAHINKOJA JA AITAAMISTA KOSKEVAN RIIDANRATKAISUN UUDISTAMISEKSI**

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Eviralta kommentteja poronhoitolaissa säädetyn vahinkoja ja aitaamista koskevan riidanratkaisun uudistamiseksi. Kommentteja on pyydetty erityisesti alla olevista kysymyksistä. Evira toteaa niihin seuraavaa:

1. Onko nykyisten kuntakohtaisten lautakuntien korvaaminen yhdellä riidanratkaisulautakunnalla uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi paras uudistuksen toteutustapa?

Eviran näkemyksen mukaan luonnosesityksessä ehdotettu Porovahinkolautakunnan perustaminen on tarkoituksenmukaisin tapa uudistaa porojen aiheuttaminen vahinkojen korvaamista ja alueiden aitaamista koskeva riidanratkaisutoiminta. Keskittämällä asiat yhteen riidanratkaisulautakuntaan taattaisiin asioiden puolueeton ja riippumaton sekä yhtenäinen käsittely.

2. Ovatko lautakunnan jäsenten nimittämistä ja kelpoisuusvaatimuksia sekä ratkaisukoonpanoa koskevat alustavat ehdotukset perusteltuja?

Miten arvioitte prosessia koskevia ehdotuksia toiminnan sujuvuuden ja kustannustehokkuuden sekä oikeusturvavaatimusten näkökulmasta?

Eviralla ei ole huomautettavaa jäsenten nimittämistä ja kelpoisuusvaatimuksia sekä ratkaisukoonpanoa koskeviin ehdotuksiin. Perusteltua on, että riitojen osapuolet eivät enää saisi valita omaa jäsentä lautakuntaan, vaan kaikki lautakunnan jäsenet nimittää valtioneuvosto ministeriön esityksestä. Myöskin paikallistuntemuksen varmistaminen valitsemalla asiantuntijajäsenet eri puolilta poronhoitoaluetta on perusteltua.

3. Miten arvioitte vaihtoehtoisia kustannuksia, jotka koskevat lautakunnan sijoittamista viranomaisen yhteyteen tukipalvelujen saamiseksi?

Siltä osin kuin vaihtoehtona mainitaan edustamanne viranomainen, millaisia järjestelyjä ja resursseja arvioitte sijoittamisen edellyttävän?

Evira toteaa, että lautakunnan on varmasti tarpeellista saada tukipalveluita ja järkevintä lienee, että tulevat jostakin jo olemaasa olevasta organisaatiosta. Evira ei kuitenkaan näe tarkoituksenmukaisena lautakunnan sijoittamista Ruokavirastoon.

Mitä tulee kustannuksiin, niin asiakirjahallinnon ja arkistoinnin osalta merkittävin kysymys resursien ja taloudellisten vaikutusten osalta liittyy siihen, onko Porovahinkolautakunta itsenäinen ar-

kistolain (831/1994) mukainen arkistonmuodostaja ja jatkossa tiedonhallintalain mukainen tiedonhallintayksikkö vai toimisiko se osana Ruokavirastoa. Mikäli Porovahinkolautakunta on itsenäinen arkistonmuodostaja, ovat järjestelmäkustannukset arviolta kymmeniä tuhansia euroa. Mikäli Porovahinkolautakunta toimii osana viraston muuta toimintaa, ovat kustannukset vähäisemmät.

Ruokaviraston käyttöön tulee CGI:n Virta asianhallintajärjestelmä ja Open Text DM asiakirjahallintajärjestelmä. Näistä aiheutuvia kustannuksia ovat mm. lisenssit ja ylläpitokustannukset. Lisäksi resursseja vaatii mm. lautakunnan tiedonohjaussuunnitelman laatiminen ja ylläpito sekä asioiden käsittely asianhallintajärjestelmässä.

Mitä tulee lautakunnan mahdollisesti tarvitsemiin sihteeripalveluihin tai taloushallinnon palveluihin, niin mietinnössä todetaan että korvaustapausten vähäinen määrä (n. 10/v) johtunee epäluottamuksesta, ja uusi lautakunta parantaisi tilannetta. Kuitenkaan mietinnössä ei esitetä arviota toiminnan suuruudesta tulevaisuudessa. Sen takia on mahdotonta arvioida millaisia kustannuksia näistä tukipalveluista aiheutuisi.

Luonnoksessa esitetään, että lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja olisivat oikeudellisen tutkinnon suorittaneita. Luonnoksen mukaan nämä voisivat olla joko Ruokaviraston/maakunnan virkamiehiä, jotka hoitaisivat tehtävää oman toimensa ohella, tai muita lakimiehiä. Tällä hetkellä Eviran palveluksessa ei ole sellaisia virkamiehiä, joilla voitaisiin katsoa olevan riittävästi porotalouden asiantuntemusta lautakunnan puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana toimimiseksi. Maaseutuvirastosta saadun tiedon mukaan tilanne on sama heidän kohdallaan. Epätodennäköistä on, että jatkossakaan Ruokaviraston aloittaessa viraston muussa toimessa toimisi virkamies, joka voisi täyttää vaatimukset niin esitetyn tutkinnon kuin asiassa vaadittavan porotalouden asiantuntemuksen osalta.

Evira katsoo, että tarkoituksenmukaisin tukipalvelujen järjestäjä olisi Lapin maakunta tai Pohjois-Pohjanmaan maakunta. Jo tähän mennessä Lapin maakuntaan yhdistyvät Lapin ELY-keskus ja Lapin aluehallintovirasto ovat tehneet arviolautakuntien puitteiden järjestämiseen liittyviä tehtäviä. Lisäksi porotalouden tukiin liittyviä tehtäviä käsitellään jo nykyisellään Lapin ELY-keskuksessa, mikä on omiaan lisäämään alueellista asiantuntemusta nyt puheena olevassa asiassa. Evira näkee, että esitysluonnoksen kohdassa 2.3. esitetyt perusteet tukevat tehtävien järjestämistä myös Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa. Evira ei kuitenkaan ota kantaa siihen kummassa esitetyssä maakunnassa tehtävät olisi tarkoituksenmukaisinta hoitaa.

Pääjohtaja

Matti Aho

Johtava lakimies

Tiina Lapveteläinen